

AINA MOLL

HOMENATGE DE LA SECCIÓ FILOLÒGICA AL DOCTOR BADIA,
AMB MOTIU DEL PREMI D'HONOR DE LES LLETRES CATALANES

Avui, doctor Badia, és festa per a la «família» de la Secció Filològica, perquè li ha estat atorgat el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, que molts trobàvem a faltar en el seu palmarès (i també en el palmarès del premi mateix —el premi creat durant el franquisme per la societat civil catalana per recompensar personatges que uneixen a l'excel·lència professional l'exemplaritat en la fidelitat a la nostra llengua i cultura tan llargament malmenades, no podia faltar en la llarga llista de reconeixements cívics i acadèmics que tan merescudament ha acumulat—). Fa temps que ho esperàvem, i ens n'hem alegrat molt.

Tal com sol passar en totes les grans festes familiars, aquesta celebració ens porta a tots a recordar fets i circumstàncies de la nostra relació amb vostè i a intentar conjuminar, a partir d'aquests records, l'expressió del nostre afecte i del nostre agraïment. Objectiu que em resulta difícil d'assolir, perquè els records acudeixen en allau, sense ordre ni concert, i no encerto a fer-ne un resum coherent.

Recordo molt bé aquell dia llunyà de finals del curs 1948-1949, en què vaig aterrar per primera vegada a casa seva, acompanyada del meu pare, que em volgué fer conèixer un catedràtic digne d'aquest nom per compensar la decepció d'un primer contacte desafortunat amb la Universitat de Barcelona (havent preparat com a alumna lliure el primer curs de filosofia i lletres, poques setmanes abans dels exàmens finals vam saber que «en Simonet», el bidell-factòtum de l'Institut Ramon Llull de Palma que matriculava tots els alumnes mallorquins, m'havia matriculat per error com a oficial; i el pelegrinatge que vaig haver d'emprendre per aconseguir que els professors de primer de comuns, que feia mesos que m'havien esborrat de les llistes, em deixessin assistir a les classes que quedaven del curs i presentar-me a exàmens, va constituir una dura experiència). Vostè era fora de Barcelona, però la càlida acollida de la seva esposa em va reconciliar immediatament amb la ciutat i amb la seva Universitat: vaig trobar a casa seva un ambient molt semblant al que jo vivia a casa: una llar unida, on regnava l'amor per l'estudi i el foment de la nostra llengua i per la tasca docent, i generosament oberta als alumnes que s'interessaven per aprendre. En vaig sortir convençuda que hi seria sempre ben rebuda, i disposada a emprendre amb coratge la vida universitària. No cal dir que, poc temps després, la coneixença personal confirmaria aquesta primera impressió; però, per a mi, la relació amb el doctor Badia va començar aquell dia, a través de la seva dona.

Abans d'esdevenir-ne deixeble, vaig haver de passar per un segon curs de comuns, en què els disbarats d'un Palomeque posat a explicar literatura universal, les enrabiades d'un Pérez Agudo (rebatejat en *Pérez Obtuso*) cada vegada que un alumne contestava «presente» a l'hora de passar llista, i les rivalitats entre els dos caps —de grec i de llatí— del Seminari de Clàssiques furiosament enfrontats, eren el nostre pa de cada dia. Per això, en el meu capítol d'agraïments per tantes coses que li dec, apareix en primer lloc, en bloc, la sòlida formació que em va donar en

lingüística romànica, i l'exemple de dedicació a la tasca docent que més tard vaig intentar imitar en el meu tracte amb els alumnes. Tots els seus deixebles érem conscients de la seva dedicació, fins al punt que hi havia companys o companyes que, conscients que no havien estudiat prou per superar amb èxit els exàmens, no s'hi presentaven, «per no donar al doctor Badia el disgust d'haver-me de suspendre». I no cal dir que recordarem tota la vida les excursions que organitzava per als estudiants afeccionats a la muntanya —no sols de romàniques, sinó també d'altres especialitats, com els germans Porter i Moix i M. Àngels i Pilar Anglada o Joan Ferran Cabestany.

La seva influència de mestre i amic culminà l'any 1953: primer, en la inoblidable experiència del VII Congrés Internacional de Lingüística Romànica, i després en el nomenament d'ajudant de classes pràctiques que em va oferir. Aquell congrés, amb vostè de secretari del Comitè Organitzador, va ser important per als romanistes —era el primer que la Société de Linguistique Romane celebrava després de la Segona Guerra Mundial— i per als catalans en general —per primera vegada després de la Guerra Civil es va sentir el català dins la Universitat de Barcelona en un esdeveniment acadèmic d'abast internacional—; i ho va ser especialment per als estudiants de romàniques, perquè vostè incorporà a l'organització tots els alumnes que aquell any acabàvem els estudis (una quinzena, entre ells Antoni Comas, Joaquim Molas i jo mateixa) i alguns que els havien acabat l'any anterior —com Germà Colón— o que els acabarien el següent —com Joan Veny. El Congrés ens donà l'oportunitat de conèixer personalment moltes grans figures de la romanística que coneixíem pels nostres estudis i ens va valer una pluja d'ofertes de beques que ens obrien les portes d'universitats estrangeres (vam ser uns quants que en vàrem aprofitar, en un temps en què sortir a ampliar estudis a l'estranger era molt més difícil que avui en dia). Més tard ens trobàrem en diferents congressos

—Florència, Estrasburg, Madrid, Nàpols...—, dels quals tenc magnífics records; i l'any 1980 vaig tenir ocasió —novament «per culpa seva»— de reviure a Palma aquella experiència de 1953, amb el Comitè d'Organització —que vostè va presidir— del XIV Congrés de la Société.

Un altre bloc de records i de motius d'agraïment em ve dels «Cursos d'estiu de català a Mallorca», que se celebraren una pila d'anys, a partir de 1977, a la Porciúncula (s'Arenal). Els vam promoure Gabriel Oliver i jo com a activitat de la Càtedra Ramon Llull de la Universitat de Barcelona i l'Estudi General Lul·lià, amb la intenció de donar als estudiants de filologia de la Universitat mallorquina —on no hi havia l'especialitat de filologia catalana i es feien pocs cursos sobre català— l'oportunitat de rebre'n classes durant l'estiu, de professors del Principat i del País Valencià i dels seus propis professors Vostè acceptà immediatament de participar-hi, i repetí cada any (més que jo, que a partir de 1981 no hi vaig poder prendre part), i fins i tot n'assumí la direcció; i no cal dir que contribuí en gran manera a la feliç combinació de serietat acadèmica i d'alegre companyonia entre professors i alumnes (entre els quals, per cert, catalans i valencians predominaven sobre els mallorquins) que caracteritzà aquells cursos i els va fer inoblidables per als qui en foren protagonistes.

Fins ara he parlat d'aspectes del seu mestratge dels quals sóc deutora juntament amb molts d'altres. Si havia d'enumerar deutes personals, no acabaria mai: la beca de Zuric del 1956, la generositat amb què acceptà la direcció de la tesi doctoral que jo projectava (i després el meu desistiment, un cop que vaig decidir renunciar a una carrera universitària), el consell en determinats moments en què havia de prendre una decisió difícil; la seva presència encoratjadora en el tribunal d'oposicions (i també preocupant, val a dir-ho: la por de quedar malament davant vostè i el doctor Riquer em va portar a la temptació de retirar-me, abans de començar un

exercici); la comunicació de la proposta de la Filològica d'incorporar-me als seus treballs i l'encoratjament a acceptar-la... I encara hauria de sumar-hi les activitats compartides de defensa i promoció del català; i sobretot el seu suport permanent al Diccionari i a l'obra del meu pare; però això ja ens menaria massa lluny.

He tingut l'honor i la satisfacció de fer patent la meva admiració per la seva obra en dues ocasions solemnes: la *laudatio* justificativa del seu Premi d'Honor Jaume I i la presentació de la seva *Gramàtica catalana* en el marc del Palau de la Generalitat. M'alegro de poder expressar ara el meu agraïment en el marc familiar d'aquesta Secció Filològica que tots els presents estimem tant. Gràcies!